

Zagadnienia egzaminacyjne z zakresu prawa rzeczowego

1. **Prawo rzeczowe** w znaczeniu przedmiotowym i podmiotowym.
2. **Cechy konstytutywne i charakterystyczne** podmiotowych praw rzeczowych.
3. **Zasada zamkniętej listy praw rzeczowych.**
4. **Pojęcie i rodzaje rzeczy**; dereifikacja zwierząt; pojęcie i rodzaje nieruchomości; rzeczy oznaczone co do gatunku i co do tożsamości, rzeczy istniejące i rzeczy przyszłe jako przedmiot praw i obrotu.
5. **Zasada *superficies solo cedit*** i wyjątki od niej.
6. **Część składowa rzeczy** – pojęcie; zagadnienie dopuszczalności obrotu częściami składowymi; prawo związane z własnością nieruchomości jako jej część składowa.
7. **Przynależność** – pojęcie; rozporządzenie przynależnością.
8. **Pożytki** - pojęcie, rodzaje; użytki a inne dochody z rzeczy; uprawnienie do pobierania.
9. **Treść i przedmiot prawa własności**; wyznaczniki treści prawa własności; pozytywna i negatywna strona własności; pozytywna i negatywna definicja własności.
10. **Przestrzenne i czasowe granice własności**; własność wód; własność górnicza.
11. **Stosunki sąsiedzkie**; zakres t.zw. prawa sąsiedzkiego; immisje - pojęcie, rodzaje i skutki prawne; ochrona przed immisjami.
12. **Pojęcie i środki ochrony własności**; ochrona petytoryjna a ochrona posesoryjna.
13. **Roszczenie windykacyjne i negatoryjne** – pojęcie; legitymacja czynna i bierna w procesie; **roszczenia uzupełniające** – rodzaje, przesłanki powstania i realizacji.
14. **Roszczenia samoistnego posiadacza o zwrot nakładów** na rzecz - przesłanki powstania i realizacji; sposoby rozliczeń z właścicielem; budowa na cudzym gruncie; przesłanki roszczenia o wykup zabudowanego gruntu (art. 231 k.c.).
15. **Rozgraniczenie gruntów** – pojęcie i funkcja; kryteria rozgraniczenia.
16. **Przeniesienie własności** - pojęcie, zasady (podwójny skutek umów zobowiązujących; kauzalność materialna i formalna; warunek i termin; forma aktu notarialnego; konsensualność i odstępstwa od niej (wymóg przeniesienia posiadania; konstytutywny wpis do księgi wieczystej); zasada *nemo plus iuris. Powiernicze (fiducjarne) nabycie własności.*
17. **Zrzeczenie się własności.**
18. **Zasiedzenie** - przedmiot, przesłanki, skutki; charakter prawny sądowego stwierdzenia zasiedzenia; przedmiotowe wyłączenia spod zasiedzenia; ograniczenia podmiotowe.
19. **Przemilczenie** - pojęcie, przesłanki, skutki. Znalezienie rzeczy: obowiązki i uprawnienia znalazcy; nabycie własności rzeczy znalezionej; znalezienie t.zw. skarbu i nabycie jego własności.
20. **Wywłaszczenie** – pojęcie, przedmiot i skutki.
21. **Współwłasność** - pojęcie, rodzaje (ułamkowa, łączna - różnice); zasady zarządu rzeczą wspólną w stosunku współwłasności ułamkowej (zarząd według ustawy, umownie określony; przymusowy); zasady korzystania z rzeczy wspólnej; podział *quoad usum*; zniesienie współwłasności - tryby, sposoby i skutki.
22. **Użytkowanie wieczyste** – dwutorowość regulacji; przedmiot, treść, funkcja, odpłatność, nabycie pochodne konstytutywne (ustanowienie), pierwotne translatywne (zasiedzenie); wygaśnięcie (rozliczenie nakładów wieczystego użytkownika, skutki w odniesieniu do hipoteki obciążającej użytkowanie wieczyste); przekształcenie użytkowania wieczystego gruntów

zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (ustawa z 20. 07. 2018 r.).

23. **Odrębna własność lokali** - przedmiot, sposoby ustanowienia; wspólnota mieszkaniowa – pojęcie i status cywilnoprawny; nieruchomości wspólna właścicieli lokali – pojęcie i zasady zarządu.
24. **Ograniczone prawa rzeczowe** - pojęcie, typy, przedmiot; powstanie i wygaśnięcie; przechodność i zbywalność; zasady rozstrzygania kolizji; ochrona.
25. **Użytkowanie**- przedmiot, treść, powstanie i wygaśnięcie; użytkowanie jako forma timesharingu .
26. **Służebności** - pojęcie, rodzaje; służebności gruntowe; służebności osobiste; służebność przesyłu; służebności czynne i bierne – pojęcie, rodzaje; służebność drogi koniecznej; nabycie służebności w trybie zasiedzenia – przedmiot i przesłanki.
27. **Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu** - przedmiot, nabycie; zbywalność, dziedziczność; wspólność prawa; przekształcenie w prawo odrębnej własności lokalu.
28. **Przewłaszczenie na zabezpieczenie** – pojęcie, funkcja, przedmiot przewłaszczenia, dopuszczalność.
29. **Zastaw** - pojęcie, treść, funkcja; przedmiot obciążenia, przedmiot zabezpieczenia; powstanie zastawu; rodzaje zastawu; akcesoryjność zastawu; sposoby zaspokojenia zastawnika; tzw. zastaw lombardowy.
30. **Zastaw rejestrowy** – powstanie, strony stosunku zastawu rejestrowego; przedmiot obciążenia; akcesoryjność; sposoby zaspokojenia zastawnika.
31. **Hipoteka** - pojęcie, treść, funkcja; przedmiot obciążenia, przedmiot zabezpieczenia; powstanie hipoteki; rodzaje hipoteki: umowna; jednostronnie ustanawiana (przymusowa i obligatariuszy- art. 31 ustawy z 15.01.2015 r o obligacjach); ustawowa; łączna; akcesoryjność hipoteki;

zasada szczególności hipoteki; rozporządzanie opróżnionym miejscem hipotecznym; zaspokojenie wierzyciela hipotecznego.

32. **Księgi wieczyste** - pojęcie, funkcja; zasady ksiąg wieczystych: formalnoprawne (powszechności, systemu realnego, jawności, ujawniania praw rzeczowych i wskazanych w ustawie praw obligacyjnych); materialnoprawne (wpisu, rękojmi, domniemań związanych z wpisem; pierwszeństwa praw rzeczowych wpisanych; rozszerzonej skuteczności praw i roszczeń osobistych); księga wieczysta tradycyjna i prowadzona w systemie informatycznym; budowa (działy) księgi wieczystej; pojęcie i rodzaje wpisów w księdze wieczystej; pojęcie i cel postępowania wieczystoksięgowego oraz postępowania o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym.
33. **Postaci i pojęcie faktycznego władztwa nad rzeczą** (posiadanie, dzierżenie, prekarium).
34. **Posiadanie** - pojęcie i rodzaje; nabycie i utrata posiadania.
35. **Ochrona posiadania** – przesłanki i tryby (ochrona własna i sądowa); model czystego procesu posesoryjnego.

Zagadnienia egzaminacyjne z zakresu prawa rodzinnego

1. **Prawo rodzinne** – pojęcie, zakres, źródła; k.r.o. a k.c.; zasady polskiego prawa rodzinnego (ogólne i szczegółowe). **Prawo dotyczące rodziny** – pojęcie, funkcja, zakres, źródła
2. **Rodzina:** pojęcie rodziny w unormowaniach k.r.o., Konstytucji i w odrębnych ustawach; funkcje rodziny; powiązania rodzinne i więzi podobne do rodzinnych (pokrewieństwo, małżeństwo, powinowactwo, przysposobienie, faktyczny stosunek bliskości, status domownika).
3. **Prawa rodzinne i ich ochrona.**
4. **Stan cywilny** – pojęcie stanu cywilnego; dwa człony stanu cywilnego (rodzinny i osobisty) oraz ich wyznaczniki; zasada niepodzielności (jedności) stanu cywilnego.
5. **Rejestracja stanu cywilnego** - pojęcie i rodzaje aktów stanu cywilnego; zasada wyłączności dowodowej aktów stanu cywilnego; zasada wyłączności drogi sądowej w sprawach o stwierdzenie niezgodności aktu stanu cywilnego z prawdą (rozgraniczenie trybu procesu o zaprzeczenie stanu cywilnego i postępowania nieprocesowego o unieważnienie aktu stanu cywilnego); transkrypcja zagranicznego dokumentu stanu cywilnego.
6. **Sąd opiekuńczy; sąd rodzinny** (wydział rodzinny i nieletnich) – pojęcie, funkcje, zakres rozstrzyganych spraw .
7. **Małżeństwo** – pojęcie; podstawowe zasady prawa rodzinnego odnoszące się do małżeństwa.
8. **Konkubinat (związek partnerski)** – pojęcie i stosunki osobiste (prawne znaczenie więzi faktycznej bliskości konkubentów/faktycznych partnerów); stosunki majątkowe i sposoby rozliczeń majątkowych konkubentów (partnerów).
9. **Zawarcie małżeństwa;** przesłanki zawarcia (istnienia) małżeństwa w formie cywilnej i w formie konkordatowej; znaczenie przesłanek formalno – porządkowych; prawne znaczenie sporządzenia aktu małżeństwa zawartego w formie cywilnej i małżeństwa zawartego w formie konkordatowej (różnice).
10. **Przeszkody małżeńskie** – pojęcie i postaci (bezwzględne i względne).
11. **Wady oświadczeń woli nupturientów** – rodzaje i ich znaczenie prawne.
12. **Małżeństwa pozorowane** – pojęcie, skutki prawne.
13. **Prawa i obowiązki małżonków** tworzące treść stosunku małżeństwa (art. 23 k.r.o.); zaciąganie przez małżonków zobowiązań w celu zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny (art. 30 k.r.o.); wzajemna ustawowa reprezentacja małżonków w zakresie spraw i majątku osobistego drugiego małżonka (art. 29 k.r.o.); zaspokajanie przez małżonków potrzeb rodziny (art. 23, 27 i 28 k.r.o.); korzystanie z mieszkania i przedmiotów urządzenia domowego (art. 28¹ k.r.o.)
14. **Nazwisko małżonków** – przesłanka zmiany nazwiska w związku z zawarciem małżeństwa (wymóg złożenia oświadczenia o zmianie nazwiska; chwila złożenia oświadczenia); zachowanie dotychczasowego nazwiska; połączenie nazwisk małżonków; wspólne nazwisko (pojęcie); nazwisko złożone (maksymalna liczba członów nazwiska i ich kolejność).
15. **Separacja faktyczna** małżonków – pojęcie i prawne znaczenie. **Separacja sądowa** - przesłanki orzeczenia separacji na żądanie jednego małżonka i na zgodne żądanie małżonków; tryb postępowania; skutki separacji sądowej; zniesienie separacji sądowej – przesłanka, tryb i skutki.
16. **Rodzaje i typy małżeńskich ustrojów majątkowych** – pojęcie i klasyfikacja; zasady odnoszące się do małżeńskich ustrojów majątkowych.
17. **Ustrój wspólności ustawowej:** powstanie; ustanie; majątek wspólny – zakres (art. 31 k.r.o.); wspólność łączna majątku wspólnego (art. 35 k.r.o.);

zarząd majątkiem wspólnym – pojęcie i zasady wykonywania (art. 36 k.r.o.); sprzeciw małżonka wobec zamierzonej przez drugiego małżonka czynności zarządu (art. 36¹ k.r.o.) ; przesłanki i sposoby sądowej modyfikacji zasad zarządu (art. 40 k.r.o.); czynności prawne wymagające współdziałania małżonków (art. 37, 39 k.r.o.); ochrona osób trzecich (art. 38 k.r.o.); majątki osobiste małżonków – skład, surogacja (art. 33 k.r.o.); wydatki i nakłady z jednego majątku na inny majątek małżonków (art. 45 k.r.o.); ustanie wspólności (przyczyny); podział majątku wspólnego – dopuszczalność; tryby i sposoby.

18. **Odpowiedzialność małżonków za zobowiązania** cywilnoprawne w ustroju wspólności majątkowej (art. 41, art. 42 k.r.o.)
19. **Majątkowe umowy małżeńskie:** pojęcie; zawarcie; forma; treść; zakres swobody kształtowania treści małżeńskich umów majątkowych; skuteczność umów małżeńskich wobec osób trzecich.
20. **Typy umownych ustrojów majątkowych** - ustroje wspólności majątkowej (zakresy wspólności w porównaniu z zakresem wspólności ustawowej); rozdzielnosc majątkowa (zakres i odrębność majątków; zarząd odrębnymi majątkami); rozdzielnosc majątkowa z wyrównaniem dorobków (pojęcie i zakres dorobków podlegających wyrównaniu; przesłanki i zasady wyrównania).
21. **Majątkowy ustrój przymusowy** – pojęcie, przyczyny powstania; przesłanki ustania; legitymacja wierzyciela małżonka do dochodzenia ustanowienia rozdzielnosci majątkowej między małżonkami.
22. **Ustanie małżeństwa** – przyczyny; śmierć małżonka; domniemanie ustania małżeństwa w wypadku uznania małżonka za zmarłego.
23. **Ustalenie istnienia albo nieistnienia małżeństwa a unieważnienie aktu małżeństwa** – przesłanki, skutki.

24. **Pojęcie i przesłanki unieważnienia małżeństwa;** konwalidacja małżeństwa wadliwie zawartego; charakter orzeczenia o unieważnieniu małżeństwa i jego skutki.
25. **Rozwód:** przesłanki orzeczenia; elementy obligatoryjne i fakultatywne wyroku rozwodowego; skutki rozvodu.
26. **Pochodzenie dziecka:** zależność ustalenia ojcostwa od ustalenia macierzyństwa; alternatywne prawne sposoby ustalenia ojcostwa; dowody biologiczne; pojęcie procedury medycznie wspomaganey prokreacji, jej przesłanki i skutki prawne zastosowania.
27. **Ustalenie i zaprzeczenie macierzyństwa** – prawne pojęcie macierzyństwa (art. 61⁹ k.r.o.); ustalenie macierzyństwa w zwykłym trybie przez sporządzenie aktu urodzenia dziecka; ustalenie macierzyństwa w procesie; zaprzeczenie macierzyństwa: przesłanki i tryb postępowania.
28. **Pochodzenie dziecka od męża matki** - domniemanie ojcostwa męża matki dziecka; zaprzeczenie ojcostwa: przesłanki i skutki.
29. **Uznanie ojcostwa** – zwykle i kwalifikowane uznanie ojcostwa: pojęcie, przesłanki, skutki; ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa; ustalenie nieistnienia uznania (przesłanki i skutki).
30. **Sądowe ustalenie ojcostwa** – przesłanki dopuszczalności; legitymacja czynna w procesie o ustalenie ojcostwa; treść domniemanie ojcostwa w procesie o ustalenie ojcostwa; dowody i zarzuty; skutki.
31. **Władza rodzicielska** - pojęcie, treść (piecza nad dzieckiem; reprezentacja dziecka; zarząd majątkiem dziecka); zasady wykonywania; wspólne wykonywanie władzy rodzicielskiej przez rodziców pozostających w rozłączeniu: pojęcie i znaczenie porozumienia rodziców o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem (t. zw. plan rodzicielski); naprzemienna piecza rodzicielska; uczestniczenie rodziców nie mających pełnej zdolności do czynności prawnych w

sprawowaniu bieżącej pieczy nad dzieckiem i w jego wychowywaniu (art. 96 § 2 k.r.o.).

- 32. **Ograniczenie władzy rodzicielskiej** - ze względu na rozłączenie rodziców lub zagrożenie dobra dziecka; sposoby i zakres ograniczeń.
- 33. **Zawieszenie władzy rodzicielskiej** – pojęcie, przesłanki, skutki; uchylenie zawieszenia.
- 34. **Pozbawienie** władzy rodzicielskiej - pojęcie, przesłanki; zakres podmiotowy; skutki; władza rodzicielska jednego z rodziców (art. 94 k.r.o.); przywrócenie władzy rodzicielskiej.
- 35. **Pieczą zastępczą** - pojęcie pieczy zastępczej, zasady stosowania pieczy zastępczej; formy pieczy zastępczej; obowiązki i prawa rodziców względem dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- 36. **Kontakty z dzieckiem** (art. 113 – 113⁶ k.r.o.) – a władza rodzicielska; prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów; ograniczenie i zakaz utrzymywania kontaktów – przesłanki i sposoby; kontakty z dzieckiem innych osób niż rodzice.
- 37. **Obowiązek wzajemnego szacunku i wspierania się rodziców i dzieci**
- 38. **Imię dziecka** – prawne znaczenie imienia; kompetencja do wyboru imienia; zasady wyboru imienia; zmiana imienia.
- 39. **Nazwisko dziecka** – nazwisko dziecka pochodzącego od męża matki; nazwisko dziecka w wypadku uznania ojcostwa albo sądowego ustalenia ojcostwa; zasada jednolitości nazwiska dzieci tych samych rodziców; złożone nazwisko dziecka; zgoda dziecka na zmianę jego nazwiska.
- 40. **Przysposobienie** – pojęcie i funkcje; przesłanki przysposobienia; tryb nawiązania przysposobienia; rodzaje i skutki przysposobienia (pełne, niepełne, całkowite, międzynarodowe); zgoda rodziców na przysposobienie dziecka bez wskazania przysposabiającego: skutki i dopuszczalność odwołania (art. 119¹ k.r.o.); ograniczenia dotyczące wskazania osoby

przysposabiającej (art. 119^{1a} k.r.o.); rozwiązanie stosunku przysposobienia – przesłanki, tryb postępowania i skutki.

- 41. **Obowiązek alimentacyjny** - pojęcie, funkcja, przesłanki, zakres obowiązku i postaci alimentacji; rodzaje i kolejność zobowiązań alimentacyjnych; obowiązek alimentacyjny rodziców (wobec dziecka nieusamodzielnionego i usamodzielnionego – przesłanki; możliwość uchylenia się przez rodziców od świadczeń alimentacyjnych); stosunki alimentacyjne między małżonkami po rozwodzie, orzeczeniu separacji i unieważnieniu małżeństwa; możliwość uchylenia się od wykonania obowiązku alimentacyjnego ze względu na sprzeczność żądania alimentów z zasadami współżycia społecznego; alimenty za okres przeszły; roszczenia regresowe; przedawnienie roszczeń alimentacyjnych; zmiana wysokości alimentów; wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego; świadczenia z funduszu alimentacyjnego
- 42. **Opieka** – pojęcie i organizacja opieki; opieka społeczna, faktyczna, prawna; zasady opieki; organy opieki.
- 43. **Opieka nad małoletnim** - pojęcie, funkcja, przesłanki ustanowienia, treść i zasady sprawowania opieki nad małoletnim; wynagrodzenie opiekuna; zwrot wydatków i nakładów; nadzór sądu opiekuńczego; ustanie opieki; wygaśnięcie funkcji opiekuna: przyczyny; skutki ustania opieki i wygaśnięcia funkcji opiekuna.
- 44. **Kuratela** – kuratela a opieka (podobieństwa i różnice); kuratela dla dziecka poczętego; kuratela w celu zastępstwa przedstawiciela ustawowego (rodziców albo opiekuna); kuratela w zakresie zarządu majątkiem dziecka; kurator w sprawach o prawa stanu.